

Byla C-436/20

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį

Gavimo data:

2020 m. rugsėjo 16 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas:

Tribunal Superior de Justicia de la Comunidad Valenciana
(Ispanija)

Sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2020 m. rugsėjo 3 d.

Pareiškėja:

Asociación Estatal de Entidades de Servicios de Atención a Domicilio (ASADE)

Atsakovė:

Consejería de Igualdad y Políticas Inclusivas

Pagrindinės bylos dalykas

Pagrindinės bylos dalykas – nustatyti Valensijos autonominio regiono teisės aktų, pagal kuriuos perkanciosioms organizacijoms leidžiama sudaryti sutartis su pelno nesiekiančiais privačiais subjektais siekiant asmenims teikti socialines paslaugas netaikant su viešaisiais pirkimais susijusiuose Sąjungos teisės aktuose numatytų procedūrų, teisėtumą.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą dėl išaiškinimo – SESV 267 straipsnis – Viešieji pirkimai – SESV 49 ir 56 straipsniai – Direktyva 2014/24/ES – Direktyva 2006/123/EB – Nacionalinės teisės aktai, pagal kuriuos perkanciosioms organizacijoms leidžiama sudaryti sutartis su pelno nesiekiančiais privačiais subjektais siekiant asmenims teikti socialines paslaugas netaikant su viešaisiais pirkimais susijusiuose Sąjungos teisės aktuose numatytų procedūrų“

Prejudiciniai klausimai

1. Ar SESV 49 straipsnis ir 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/24/ES 76 bei 77 straipsniai (siejami su 74 straipsniu ir XIV priedu) turi būti aiškinami taip, kad pagal juos draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias perkančiosioms organizacijoms leidžiama sudaryti sutartis su pelno nesiekiančiais privačiais subjektais – ne tik su savanoriškos veiklos asociacijomis – siekiant asmenims teikti **visų rūšių** socialines paslaugas **mainais už išlaidų kompensavimą**, netaikant viešųjų pirkimų direktyvoje numatytų procedūrų ir nenustatant vertės, paprasčiausiai iš anksto sutartyje ją kvalifikuojant kaip nenustatytą?

2. Ar tuo atveju, jei atsakymas į pirmąjį klausimą būtų neigiamas, todėl tai, kas nurodyta, būtų įmanoma, SESV 49 straipsnis ir Viešųjų pirkimų direktyvos 76 bei 77 straipsniai (siejami su 74 straipsniu ir XIV priedu) turi būti aiškinami taip, kad pagal juos perkančiosioms organizacijoms leidžiama sudaryti sutartis su pelno nesiekiančiais privačiais subjektais (ne tik su savanoriškos veiklos asociacijomis) siekiant asmenims teikti **visų rūšių** socialines paslaugas mainais už išlaidų kompensavimą, netaikant šioje direktyvoje numatytų procedūrų ir nenustatant vertės, paprasčiausiai iš anksto sutartyje ją kvalifikuojant kaip nenustatytą, kai, be to, minėtose nacionalinės teisės nuostatose aiškiai nepakartojami direktyvos 77 straipsnyje nustatyti reikalavimai, bet daroma nuoroda į tolimesnį įgyvendinančių teisės aktą, tačiau tiesiogiai nenurodant, kad šiame įgyvendinančiame teisės akte turi būti aiškiai pakartojami minėtos direktyvos 77 straipsnyje nustatyti reikalavimai?

3. Ar tuo atveju, jei atsakymas į pirmąjį klausimą būtų neigiamas, todėl tai, kas nurodyta, būtų įmanoma, SESV 49 ir 56 straipsniai, Viešųjų pirkimų direktyvos 76 bei 77 straipsniai (siejami su 74 straipsniu ir XIV priedu) ir 2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2006/123/EB dėl paslaugų vidaus rinkoje 15 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinami taip, kad pagal juos perkančiosioms organizacijoms leidžiama siekiant išsirinkti pelno nesiekiančią organizaciją (ne tik savanoriškos veiklos asociacijas), su kuria ketina sudaryti sutartį dėl **visų rūšių** (ne tik tas, kurios išvardytos minėtos direktyvos 2 straipsnio 2 dalies j punkte) socialinių paslaugų teikimo asmenims, vienu iš atrankos kriterijų nustatyti, kad ši pelno nesiekianti organizacija turi būti įsteigta *toje vietovėje, kur bus teikiama paslauga*?

Nurodomos Sąjungos teisės nuostatos ir jurisprudencija

SESV 49 ir 56 straipsniai.

2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyvos 2014/24/ES dėl viešųjų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/18/EB (OL L 94, 2014, p. 65), 76 ir 77 straipsniai (siejami su 74 straipsniu bei XIV priedu).

2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyvos 2006/123/EB dėl paslaugų vidaus rinkoje (OL L 376, 2006, p. 36) 15 straipsnio 2 dalis.

2012 m. gruodžio 19 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Ordine degli Ingegneri della Provincia di Lecce ir kt.* (C-159/11, EU:C:2012:817).

2013 m. birželio 13 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Piepenbrock* (C-386/11, EU:C:2013:385).

2014 m. birželio 19 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Centro Hospitalar de Setúbal ir SUCH* (C-574/12, EU:C:2014:2004).

2016 m. sausio 28 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Casta ir kt.* (C-50/14, EU:C:2016:56).

Nurodomos nacionalinės teisės nuostatos ir jurisprudencija

Ley 5/1997, de 25 de junio, por la que se regula el Sistema de Servicios Sociales en el ámbito de la Comunidad Valenciana (1997 m. birželio 25 d. Įstatymas Nr. 5/1997, kuriuo reglamentuojama Valensijos autonominio regiono socialinių paslaugų sistema) (1997 m. rugpjūčio 12 d. BOE Nr. 192, p. 24405, toliau – Valensijos autonominio regiono įstatymas) [iš dalies pakeisto *Ley 13/2016, de 29 de diciembre, de medidas fiscales, de gestión administrativa y financiera, y de organización de la Generalitat* (2016 m. gruodžio 29 d. Įstatymas Nr. 13/2016 dėl mokestinių priemonių, administracinio ir finansų valdymo bei *Generalitat* organizavimo) (2017 m. vasario 9 d. BOE Nr. 34, p. 8694)] 44 *bis*, 53, 56, 62, 63, 64, 66, 67 ir 68 straipsniai.

Ley 3/2019, de 18 de febrero, de servicios sociales inclusivos de la Comunitat Valenciana (2019 m. vasario 18 d. Įstatymas Nr. 3/2019 dėl Valensijos autonominio regiono įtraukčių socialinių paslaugų) (2019 m. kovo 12 d. BOE Nr. 61, p. 23249, toliau – Valensijos autonominio regiono įstatymas) 87, 88 ir 92 straipsniai.

Decreto 181/2017, de 17 de noviembre, del Consell, por el que se desarrolla la acción concertada para la prestación de servicios sociales en el ámbito de la Comunitat Valenciana por entidades de iniciativa social (2017 m. lapkričio 17 d. *Consell* Dekretas Nr. 181/2017, kuriuo nustatomi suderinti veiksmai socialinių iniciatyvų organizacijoms siekiant teikti socialines paslaugas Valensijos autonominiame regione) (2017 m. gruodžio 23 d. DOGV Nr. 8197, p. 48245).

Trumpas faktinių aplinkybių ir pagrindinės bylos aprašymas

- 1 Remdamasis pagal Ispanijos Konstituciją socialinių paslaugų srityje jam priskirtomis kompetencijomis, Valensijos autonominis regionas patvirtino 1997 m. birželio 25 d. Įstatymą Nr. 5/1997, kuriuo reglamentuojama Valensijos

autonominio regiono socialinių paslaugų sistema (toliau – Įstatymas Nr. 5/1997). Šis įstatymas turėjo būti įgyvendinamas 2017 m. lapkričio 17 d. *Consell* Dekretu Nr. 181/2017, kuriuo nustatomi suderinti veiksmai socialinių iniciatyvų organizacijoms siekiant teikti socialines paslaugas Valensijos autonominiame regione (toliau – Dekretas Nr. 181/2017). Įstatymas Nr. 5/1997 buvo panaikintas 2019 m. vasario 18 d. Įstatymu Nr. 3/2019 dėl Valensijos autonominio regiono įtraukimų socialinių paslaugų (toliau – Įstatymas Nr. 3/2019). Pagal šį įstatymą Dekretas Nr. 181/2017 toliau galioja.

- 2 *Asociación Estatal de Entidades de Servicios de Atención a Domicilio* (Valstybinė namų priežiūros paslaugas teikiančių įstaigų asociacija, toliau – ASADE) prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančiame teisme dėl Dekreto Nr. 181/2017 pateikė administracinį skundą. Šiame skunde ji prašė konstatuoti ne tik, kad Dekretas Nr. 181/2017 negalioja, bet ir kad Įstatymo Nr. 5/1997 44 *bis* straipsnio c punktas, 53 straipsnis, 56 straipsnio 2 dalis VI antraštinė dalis netaikytini.
- 3 Skunde ASADE taip pat rėmėsi SESV 267 straipsniu, prašydama prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančio teismo pateikti Teisingumo Teismui prejudicinį klausimą dėl Įstatymo Nr. 5/1997 suderinamumu su SESV 49 straipsniu, Direktyvos 2014/24/ES 77 straipsniu ir Direktyvos 2006/123/EB 15 straipsnio 2 dalimi. Išklausęs ASADE ir kitą proceso šalį – *Consejería de Igualdad y Políticas Inclusivas de la Comunidad Valenciana* (Valensijos autonominio regiono lygybės ir integracinės politikos taryba) – prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas pateikė Teisingumo Teismui tris prejudicinius klausimus, kurie nurodomi šioje santraukoje pristatomame prašyme priimti prejudicinį sprendimą.

Esminiai pagrindinės bylos šalių argumentai

- 4 ASADE teigia, kad pagal Dekretą Nr. 181/2017, kuriuo nustatomi suderinti veiksmai, reglamentuojami Įstatymu Nr. 5/1997, pelno siekiančioms organizacijoms nesuteikiama galimybė teikti viešąsias paslaugas vykdant suderintus veiksmus, o pelno nesiekiančioms organizacijoms (ne tik savanoriškos veiklos organizacijoms) leidžiama teikti viešąsias paslaugas už atlygį, netaikant prievolės vykdyti skaidrų ir vienodu požiūriu grįstą konkurencinį procesą. Jos nuomone, tai prieštarauja SESV 49 straipsniui (įsisteigimo laisvė), Direktyvai 2014/24/ES – nes nesilaikoma ekonominės veiklos vykdytojų lygiateisiškumo principo – ir Direktyvos 2006/123/EB 15 straipsnio 2 daliai.
- 5 ASADE tvirtina, kad apribojama įsisteigimo laisvė ir kad šio apribojimo nepateisina jokios viešosios tvarkos, saugumo ar visuomenės sveikatos priežastys ar itin svarbios bendrojo intereso priežastys. Be to, jos manymu Sprendime *Centro Hospitalar de Setúbal ir SUCH* ir Sprendime *Casta ir kt.* nustatytos šios taisyklės išimtys negali būti taikomos, nes Valensijos autonominio regiono teisės aktai neapsiriboja sanitarijos ir socialinio saugumo sritimis, bet taikytini ir visų rūšių

socialinėms paslaugoms, ir, be to, gali būti taikomi pelno nesiekiančioms organizacijoms, o ne tik savanoriškos veiklos asociacijoms.

- 6 Galiausiai ASADE pažymi, kad Įstatymu Nr. 3/2019 panaikinus Įstatymą Nr. 5/1997 ši situacija niekaip nepasikeitė, nes naujajame įstatyme su nežymiais pakeitimais pakartojama suderintų veiksmų sistema, o suderintų veiksmų sutartis toliau leidžiama rezervuoti pelno nesiekiančioms organizacijoms, o ne tik savanoriškos veiklos asociacijoms.
- 7 *Consejería de Igualdad y Políticas Inclusivas* mano, kad tiek Įstatymas Nr. 5/1997, tiek Dekretas Nr. 181/2017 atitinka Direktyvą 2014/24/ES ir Direktyvą 2006/123/EB. Ji tvirtina, kad remdamasis solidarumo principu, pirmiausia įtvirtintu ES sutartyje, o šiuo metu SESV, Teisingumo Teismas jau leido taikyti laisvos konkurencijos principo išimtis sutarčių, kurias pelno nesiekiančios organizacijos sudaro socialinio saugumo sistemos srityje, atveju, nes socialinės ir sanitarinės paslaugos turi tam tikrų požymių, dėl kurių, kiek tai susiję su viešųjų pirkimų taisyklėmis, jas būtina vertinti kitaip. Šiuo atžvilgiu ji nurodo Direktyvos 2014/24/ES 6, 7 ir 114 konstatuojamąsias dalis, taip pat šios direktyvos 77 straipsnį, pagal kurį netgi leidžiama rezervuoti sutartis tam tikroms organizacijoms, veikiančioms sveikatos, socialinių ir kultūros paslaugų srityse.
- 8 *Consejería de Igualdad y Políticas Inclusivas* pažymi, kad suderinti veiksmai veikia kaip alternatyvi valdymo forma tiesioginiam ir netiesioginiam viešųjų – ne ekonominių – paslaugų, teikiamų pelno nesiekiančių organizacijų, kurioms remiantis biudžeto efektyvumo principu atlyginama kompensuojant išlaidas (kurios negali apimti jokio pramoninio pelno), valdymui. Be to, ji mano, kad suderintais veiksmais nepažeidžiama Direktyva 2006/123/EB, nes ši direktyva netaikoma nei bendrojo intereso ne ekonominėms paslaugoms, nei socialinėms paslaugoms, susijusioms su socialiniu būstu, vaikų priežiūra ir parama šeimoms bei asmenims, kurios reikalingos laikinai arba nuolat ir kurias teikia valstybė arba valstybės pripažintos labdaros organizacijos.
- 9 Galiausiai *Consejería de Igualdad y Políticas Inclusivas* mano, kad prašymui priimti prejudicinį sprendimą stinga pagrindimo, kadangi Įstatymas Nr. 5/1997 buvo panaikintas Įstatymu Nr. 3/2019.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą pagrindų santrauka

- 10 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas pažymi, kad atsižvelgiant į Teisingumo Teismo sprendimus, kaip antai Sprendimą *Ordine degli Ingegneri della Provincia di Lecce* ir Sprendimą *Piepenbrock*, atlygintinės sutarties sąvoka taip pat apima sutartis, kuriose numatytas riboto dydžio atlygis, skirtas tik dėl sutartos paslaugos teikimo patirtoms išlaidoms atlyginti. Todėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas abejoja, ar Įstatymo Nr. 5/1997 44 *bis* straipsnio 1 dalies c punkte, 53 straipsnyje, 56 straipsnio 2 dalyje ir VI antraštinėje dalyje nustatyta suderintų veiksmų tvarka atitinka Europos Sąjungos teisę ir, visų pirma, SESV 49 bei 56 straipsnius, Direktyvos 2014/24/ES

76 ir 77 straipsnius (siejamus su 74 straipsniu ir XIV priedu) ir Direktyvos 2006/123/EB 15 straipsnio 2 dalį.

- 11 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas mano, kad būtina, jog Teisingumo Teismas išsklaidytų jo abejonę dėl suderintų veiksmų tvarkos suderinamumo su Sąjungos teise, nes nuo to priklauso sprendimas, kurį šis teismas turi priimti dėl Dekreto Nr. 181/2017 pripažinimo negaliojančiu, kaip prašo ASADE.
- 12 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas pažymi, kad Įstatymu Nr. 3/2019 panaikinus Įstatymą Nr. 5/1997, jis išlieka suinteresuotas gauti jo Teisingumo Teismo prašomo išaiškinimo, nes naujajame įstatyme suderintų veiksmų tvarka siekiant teikti socialines paslaugas iš esmės nepakeista, ir todėl, kad ginčijama administracinė nuostata (Dekretas Nr. 181/2017) turi būti nagrinėjama remiantis teise, o ne šią teisę įgyvendinančiu papildomo atlygio įstatymu (Įstatymas Nr. 5/1997).